

LAHZA

A woman with dark hair, wearing a red velvet turtleneck dress, is looking through a glass pane. Her hands are pressed against the glass, and her reflection is visible on the other side. The background is dark and moody.

Eser sunumu mekâna göre temelde dairesel formun özelliğini taşıyacak şekilde konumlandırılabilir. Bu form üzerinden açık alanda akşam saatlerinde gerçekleşecek performanslar için ışık kullanımı önemli bir detaydır. Günışığında gerçekleşecek sunumlarda mekânı izleyiciyi konumlandırarak planlamak mümkündür.

Sahne üzerinde gerçekleşecek performanslar için; sahnenin sağ arka kulis çeyreğinde müzisyen ve enstrümanların bulunduğu, sol arka kulis çeyreğinde ise dansçının performansla başladığı yerde lokal ışık kullanılmaktadır. Her iki alandaki ışık eş zamanlı olarak açılır. Yaklaşık olarak üç dakikayla sınırlandırılan giriş müziğinden sonra sahnenin merkezindeki tas orta nokta alınarak daire formunda geniş açılı bir lokal ışık belirir. Son sahneye kadar bu lokal ışığa müzisyen ışığı eşlik eder. Orta noktadaki lokal ışık alındıktan sonra müzisyen ışığı da sesin azalmasıyla eş zamanlı olarak kapanır.

kostüm

Kostüm için yapılan araştırmalardan sonra zeybek kültüründe kullanılan başlıklar referans alınarak bir başlık tasarlanmıştır. Birden fazla başlığın üst üste konumlandırılmasıyla birlikte ortaya çıkan aksesuar aynı zamanda eserin çıkış noktasını da oluşturmaktadır. Türkmen başlığının parçalarından yapılmış bir kolye eserde hem görsel hem de ses tasarımının bir parçası olma niteliği taşımaktadır. Her iki aksesuarla birlikte bedende gül kurusu renginde kadife kumaştan yapılmış bir kostüm bulunmaktadır.

Eserde kullanılan bir diğer aksesuar da sahne merkezinde bulunan su dolu hamam tasıdır. Tasın dairesel formu çevresinde konumlanan ışık, ritüel bir formu temsil etmektedir. Kültürel malzemeyi folklorik öğeleri bu eserde kullanmak çalışmanın en önemli özelliğini vurgulamaktadır.

Koreografik düzende hareket tasarımlarının üzerinde inşa edilen sesler, Anadolu kültüründeki enstrümanların birbiriyle iç içe geçen çağdaş yorumlamalarına estetik bir bakış açısı kazandırmaktadır. Kompozisyonel yapının içinde ses; bazen yenilenen, yeni formu zamanla ilişkilendiren, doğaçlama olarak 'an' da gerçekleşen olayın dinamiklerine göre farklı mesajlar vermektedir. Bedene ve harekete estetik tepki olarak verilen sesler fiziksel dışavurumun müzikal yansımaları olarak açığa çıkmaktadır.

mekan

Mekân dairesel bir form biçiminde tasarlanan sunumun dansçıyla kurduğu ilişki üzerinden şekillenmektedir. Burada en temel özellik dansçı, müzisyen ve mekânın birbiriyle kurduğu bağ üzerinden güncel olana dair yeni mesajları iletmesidir. Mekân da bu mesajın güncelliğini, her defasında yenilenebilir bir biçimsel yapıyı vurgulama özelliğini taşımaktadır. Mekân değişse de eserin süresi, zamanla, müzikle ve seyirciyle kurduğu ilişki aynı şekilde devam etmektedir.

Eserde gerçekleşen zaman kavramı bir araç niteliği taşımaktadır. Buna göre süre dansçı ve müzisyenin yorumuna açık bırakılmıştır. Yapılan provalar ve sahnelemelerde eser 20-25 dakikalık sürede tamamlanmaktadır.

süre

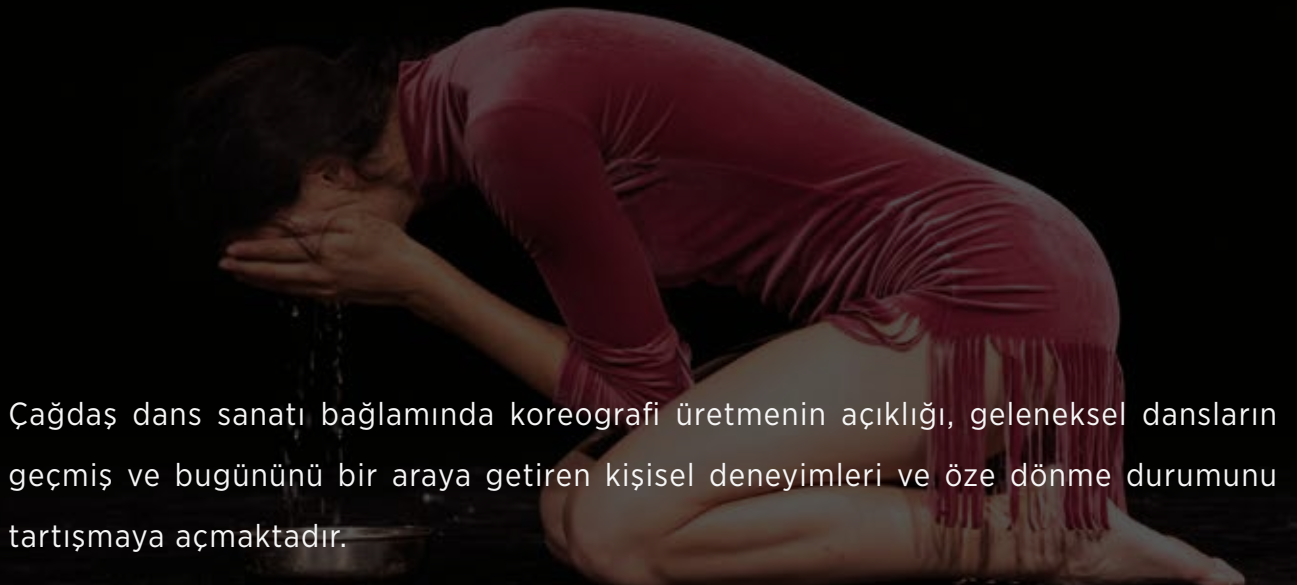
finans

Eser; koreograf, dansçı ve müzisyen olmak üzere üç kişilik bir ekip çalışmasıdır. Farklı sanat platformlarında sergilenmek üzere finansal desteğin sağlanması ve sponsorluk desteği gereklidir.

Eserin tanıtım faaliyetlerinin reklam, afiş, tasarım vb. çalışmalarla sanat platformlarında yapılması önemlidir.

reklam

Çağdaş dans sanatı bağlamında koreografi üretmenin açıklığı, geleneksel dansların geçmiş ve bugününü bir araya getiren kişisel deneyimleri ve öze dönme durumunu tartışmaya açmaktadır.

Eserde, dansçının zeybek hareket semiyotiklerinden çıkarttığı anlam koreografi unsuru olarak ele alınmıştır. Üretilenlerin koreografiye dönüşüm süreci bedeni virtüöz seviyesinde kullanabilen dans sanatçıların çalışmalarıyla geliştirilmiştir. Üretilen eserde dansın yanı sıra bir hikâye yaratılmıştır. Eserde zeybek dansının hikayesi kişiye göre değişen anlamlar taşıyabilen bir olay örgüsünü yansıtmaktadır. Bu bağlamda eserin icra edildiği süreç, bugünün dansçısının deneyimleri üzerinden yapmış olduğu bir dışavurum olarak değerlendirilebilir. Dansçının semiyotik birikimiyle hareket edilerek eserin üretim süreci gerçekleştirilmiştir.

Lahza'da; geleneksel zeybek dansı ve çağdaş dans sanatı arasındaki organik bağ, iki alanın hareket diliyle olan temasını göstermektedir. Anadolu dansı ve çağdaş dans anlayışını bir araya getiren bu araştırma, koreografi üretim sürecindeki yorum ve dans hareket kavramına bakış açısıyla niteliği bakımından alanda önemli bir özellik taşımaktadır. Bugünün yorumuyla dansı yorumlamak ve güncel dans anlayışıyla yeni kuşak icra geleneği bağlamında eseri tanımlamak mümkündür.

Üretim için çizilen yol ve yöntemler, geleneksel Anadolu dansı olan zeybek dansı hareket semiyotiklerini içermektedir. Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü'nde ve Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Çağdaş Dans Anasanat Dalı'nda farklı eğitim ve beden kalitelerindeki dansçıların süzgecinden geçen üretimler, kişisel yorumlamaları ortaya koymaktadır. Zaman kavramıyla ilişkilendirilen eser, dansçının ve müzisyenin gerçekleştirdiği bugünün yorumunu ortaya koymaktadır. Eserde çağdaş dans sanatının zeybek dansı ve Anadolu kültürüyle olan ilişkisi günümüz sanat anlayışı bağlamında ele alınmaktadır.

Zeybek bir kişidir, kimliktir. Hem bir dans türü hem de müzik türünün adı olarak tanımlanmaktadır.

Zeybek kültürle ilişkili olarak öyküleri bulunan müzikler ve danslarla anılmaktadır. Batı Anadolu'daki kültürün tamamı zeybekle ilgili türküler, maniler, masallar, hikayeler ve seyirlik oyunları içinde barındırmaktadır. Gelenekte kadın ve erkeğin ayrı icra ettiği bu danslar özel törenlerde bir anlatımı ortaya koyacak şekilde yapılandırılmaktadır. Danslar tamamen bilinçli icra edilir ve dünyevi bir amaç taşımaktadır. Korkusuzca, yiğitlik ve kahramanlığı temsilen, kişiyi ve kişiliği sergilemek için yapılmaktadır. Konuları çeşitli temalar, ritüeller ve sembolik hareket dizilerine dayanmaktadır.

Her dans gibi zeybek de icra edildiği yerle, içinde barındırdığı hareketlerin sembolik çağrışımlarıyla, yapısal türü ve işleviyle, kişi sayısı ve cinsiyetiyle, bir kişiliği temsil etmesiyle ve yaşama dair birçok alandan gelen kaynaklardan aldığı isimlerle anılabilmektedir. Zeybekte ve dansa kullanılan araç, salt beden olarak kendini gösterir. Fakat kültürle ilişkisi olduğu savunulan geleneksel danslar, temelde kendi içinde ritüelini gerçekleştirdiği folklorik alanlardan da beslenerek gelişmektedir.

Zeybekler kendine özgü anlamlar içeren semiyotikleri, giysileri üzerinde taşımaktadırlar. Dansın temelde karakterini sembolize eden en önemli unsur olarak kostümler, zeybeğin türlerini ve icra edildikleri yöreyi de ayırt etmeyi sağlamaktadır. Kostümün en önemli ve ilgi uyandırıcı parçası olan başlıklar, farklı temaları içinde barındırmaktadır. Eserde kullanılan başlık, semiyotik bakış açısını yansıtan en önemli araçtır.

Hareket kalitesi zeybeğin yiğitlik, mertlik gibi anlamlara gelen semiyotiklerini de temsil etmektedir. Hareketler, tamamen dansın ve dansı icra eden kişinin karakteristik özelliklerini taşımaktadır ve zaman zaman iç dünyasında karşılaştığı, yüzleştiği veya çatıştığı anları ortaya koymaktadır.

Mekân, zaman ve dansın yapısındaki araçlarla ilişkilendirdiği bu yaratım sürecini güncel olarak şekillendirir ve yenilenebilir bir form olarak deneyimlemeye davet etmektedir.

1. bölüm: yürüme

Bir eylem olarak izleme, merak ve görünürlüğü temsilen bu bölümde, dansçının durma eylemiyle başlar. Bekleyiş ağır adımlarla çevreyi gözlemleyen tedirgin, ürkek ve aksesuarların yüküyle yürüme eylemine dönüşür. Başlık ve bedenin bir bütün halindeki ilk görüntüsü belirginleşir. İçeride dönük bir tavırla yürüme eylemi devam eder. Denge bozulur ve tekrar kurulur. Yavaşlık, beklemeler, hareketteki geçişler sabır ve sükunetle ritüele zemin hazırlar.

2. bölüm: doğum

Hareketlerdeki dengesizlik ve denge arasındaki gidiş gelişler, yaşayan cinsiyetsiz bir bedeni temsil eder. Zaman, beden ve ritimle ses temalarıyla işlenir. Hızlanan hareketlerde anlık yavaşlamalar ve ritmik düşüşler yürüyüşle devam eden bir sürece dönüşür. Sahnenin ortasında bulunan hamam taşı içindeki su, olay örgüsünün yönünü değiştirir. O anda başlık bedenden ayrılırken çıplak, kırılğan bir hal yeni bir form ortaya çıkartır.

3. bölüm: arınma

Zeybeği tasvir eden hareket semiyotiğiyle yerde oturan bir beden görünür. Başlık ve tas arasındaki oturuş, temsili olan aksesuarlardan ayrılan çıplak bir bedeni görünür kılar. Suyla dolu tasın yanına gider ve elleriyle suya temas eder. Suyla temas yeni bir kişiliğe yolculuğu başlatır. Eller, kollar, baş, yüz, bacaklar olmak üzere beden suyla temas ederek ritüelini gerçekleştirir.

4. bölüm: bırakma

Suyun bir parçasını alıp tas üzerinden geçerek yürüme başlar. Taşınan su ellerden süzülerek akıp giderken yürüme devam eder. Eller yana doğru bırakılıp açılır, beden yaklaşır ve kendisine vurmaya başlar. Her vuruşta sağa sola doğru uzayan kollar bedene geri döner, her hamlede hız artar. Yere düşmesiyle kendisine vurmaya bırakır. Asma davulun sesi duyulur ve yere yakın hareketlerle -ellerin desteğiyle- ayaklarının ve dizlerinin üzerinde ilerler. Hareketler kendi içinde doğaçlamalar geliştirir ve kişisel semiyotikleri temsil eder. Tasın üzerine başını koyarak yatar ve müzikle ilerleyen zamanı izleyerek ısıyla birlikte kavbolur.

Konsept & Koreografi

Cemal Acet

Yaratıcı Dansçı

Ezgi Yaren Karademir

Ses & Müzik Tasarımı

Canberk Ulaş

künye

Cemal Acet, 1988 Türkiye doğumlu dansçı, koreograf ve müzisyendir. Küçük yaşlarda Türk halk müziği derleyicisi babasıyla başladığı farklı sanat disiplinlerindeki kariyerine, yurt içi ve yurt dışında kültür sanat festivalleri, yarışmalar ve araştırma projelerinde yer alarak devam etmektedir. Ege Üniversitesi Devlet Türk Müziği Konservatuvarı Türk Halk Dansları Lisans Eğitimi'nin ardından, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Çağdaş Dans Anasanat Dalı'nda yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Sanat Psikoterapi alanında aldığı eğitim sonrası, Sanat Terapi alanında çalışan farklı kurum ve kuruluşlarda araştırma projeleri ve bilimsel çalışmalar üretmiştir. Sahne sanatları ve performans sanatı alanında, geleneksel dans ve müziği çağdaş sanat anlayışıyla geliştiren, disiplinler arası sanat araştırmaları ve üretimleri gerçekleştirmektedir. Anadolu coğrafyasındaki çok kültürlü toplumsal yapıyı farklı sanat disiplinleriyle ilişkilendirerek çağdaş sanat anlayışla gelecek kuşaklara aktarmayı hedefleyen etkileyici, umut ve ilham verici sanatsal çalışmalarını sürdürmektedir.

1997 Türkiye doğumlu dansçı, ailesinin dansa olan ilgisini fark etmesiyle jimnastik ve bale eğitimlerine başladı. Jimnastik yarışmalarında bireysel ve takım temsillerinin yanında eğitimcilerinin hazırladığı koreografilerle bale resitallerinde sahne deneyimleri kazanmıştır. Bale eğitimlerini sürdürürken eşzamanlı olarak modern dans ve yoga derslerine devam etmiştir. Zeki Müren Güzel Sanatlar Lisesi müzik dalından mezun, piyano ve çello sanatçısıdır. 2016 yılında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Çağdaş Dans Anasanat Dalı'nda lisans programını kazanmıştır. Türkiye ve dünyadan çağdaş dans alanında ustalaşmış farklı koreografların eserlerinde dans etmiş ve güncel projelerle aktif olarak sanat kariyerine devam etmektedir.

Duduk (balaban) icracısı ve bestecisidir. Ege Üniversitesi Devlet Türk Müziği Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü'nde iki yıl öğrenim gördükten sonra oradan ayrılıp öğrenimini İstanbul Teknik Üniversitesi Devlet Türk Müziği Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü'nde tamamlamıştır. Usta duduk icracıları Suren Asaduryan ve Özcan Gül ile çalışmıştır. Anadolu ve Türk müziğinin önemli temsilcileri olan Erkan Oğur ve Derya Türkan'ın atölye çalışmalarında bulunmuştur. Şimdiye kadar Türkiye, Almanya ve Danimarka'dan birçok albüme duduk icracısı olarak katkıda bulunmuştur. 2015'te Canberk Ulaş Quartet'i kurmuş ve bu ekiplerle 2017'de ilk albümü olan "Telafi"yi yayınlamıştır. Şu an dünyanın farklı bölgelerinden müzisyenlerle müzik çalışmalarına ve projelerine devam etmektedir.

canberk ulaş

lahza

Lahza, erkek egemen toplumun içindeki kültürel bir imajın kadın bedenindeki duruşu. Aynı zamanda kültürel bir form olan zeybek semiyotiklerinden doğan fiziksel dışavurumlar.

Farkında olup bir şeyler yapmaya çalışan fakat sistem tarafından sürekli etkisiz hale getirilen, ne kadar çaba gösterse de olumlu bir son yaşayamayan, sistem içinde yaşamaya devam eden, arınmak, aklanmak zorunda bırakılan tüm istismarlara karşı başkaldıran kadınlara.

